

Stichting Educatie Stal **BIJ** de Heerlijkheid van Papendrecht

J A A R V E R S L A G 2016

In 2016 zijn door de Stichting Educatie Stal BIJ De Heerlijkheid de volgende activiteiten georganiseerd:

- educatieprogramma BIJ en WIJ,
- promotieactiviteiten,
- columns in Papendrechts Nieuwsblad,
- educatie en rondleidingen,
- vakantieactiviteiten,
- presentatie bij de Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard
- aanleg van bijentuin
- bouw van bijen- en insectenhotel,
- overleg over het Bijenconvenant met de gemeente Papendrecht.

Educatieprogramma BIJ en WIJ

Schooljaar 2015-2016 is gestart met het educatieprogramma. Elf groepen 5 van de basisscholen in Papendrecht hebben ons bezocht. Met financiële ondersteuning van onze hoofdsponsor Veth Propulsion, en ook administratieve bijstand van dit wereldbedrijf, zijn we in staat om alle groepen 5 van de basisscholen in Papendrecht kosteloos uit te nodigen en kunnen we laten zien hoe belangrijk bijen en nuttige insecten zijn in de boomgaard maar ook voor ons allemaal. We laten kinderen kennismaken met een belangrijk onderdeel van de natuur 'de bestuiving van bloemen'. Het programma bestaat uit het bijen- en insectenspel, een rondje door de boomgaard en natuurlijk een ontvangst in de bijenstal door imker Ronald of imker Ad. Een mooi en leerzaam project dat voortzetting verdient.

Proevend leren over nut van bijen

PAPENDRECHT | Het proeven van honing was een belangrijk onderdeel van het educatieproject 'Bij & Wij' waaraan de leerlingen van groep 5 van OBS Anne Frank begin deze week deelnamen. Het project van Veth Propulsion heeft als doel mens en dier spelenderwijs dichterbij elkaar te brengen. De leerlingen genoten bij Stichting

Educatiestal BIJ de Heerlijkheid in Papendrecht van allerlei activiteiten waarbij de onmisbaarheid van bijen en andere insecten centraal stond. De kinderen ontmoetten de beestjes bij de bijenkasten en ook proefden ze van het zoete goedje. De stichting ontvangt nog vijftien groepen 5 dit seizoen. FOTO VETH PROPULSION

Promotieactiviteiten

In 2016 is een aantal markten bezocht. Zo was de stichting aanwezig op de Nieuwjaarsmarkt bij Chemours, de bijenmarkt van de bijenvereniging Dordrecht, de markt van boerderijmuseum De Koperen Knop in Hardinxveld-Giessendam en in Papendrecht met Koningsdag en bij de opening van het marktplein. Deze markten worden meestal in samenwerking met de Landwinkel en/of de Imkerij van Ronald bezocht. Naast verkoop van producten van de Landwinkel biedt dit soort activiteiten de stichting de mogelijkheid zich aan een breder publiek te presenteren.

Columns Papendrechts Nieuwsblad

Twee keer is er een column geschreven in het PN. In de eerste column heeft Ronald iets verteld over de Voorjaarsinspectie en meer. In de tweede column, eind november, hebben we, als voorloper op dit verslag, iets verteld over wat we als stichting in 2016 gedaan hebben:

Een modelbijentuin

Alle groepen 5 van de Papendrechtse basisscholen kunnen bij De Heerlijkheid terecht om iets te leren over insecten. Foto: PR

PAPENDRECHT - Sinds vorig jaar staat er in de boomgaard van De Heerlijkheid van Papendrecht een prachtige bijenstal met educatieruimte, beheerd door Stichting Educatie Stal BIJ de Heerlijkheid. Het doel van de Stichting is het verbeteren van de leefomgeving van bijen en andere nuttige insecten. Het afgelopen jaar is er veel werk verzet. De wandelpaden naar de stal zijn met bijvriendelijke planten ingepland en -gezaaid en voorzien van informatieborden. De paden zijn dit jaar niet alleen gebruikt voor een wandeling naar de bijenstal, het gonsde er ook al van een grote verscheidenheid aan insecten. De imkers stonden graag klaar om bij te praten. Er is een model-bijentuin aangelegd, waar planten staan waar bijen en vlinders heel blij van worden en die ook een sieraad kunnen zijn voor uw tuin. In de bijentuin is ook een insectenhotel verzezen. Hopelijk een inspiratiebron voor velen om ook in de eigen tuin te zorgen voor nestgelegenheid en winterverblijf voor insecten. Maar de stichting doet meer. Zij staat op markten, is in gesprek met de gemeente over de uitvoering van het gezamenlijk ondertekende Bijenconvenant, wat Papendrecht insectenvriendelijker moet maken. Bijzonder trots is de Stichting op het educatieproject 'De Bij en Wij'. De stichting is in staat om alle groepen 5 van de basisscholen in Papendrecht kosteloos uit te nodigen voor een leuke, leerzame ochtend. Het doel is dat ieder kind na het doorlopen van de basisschool heeft kennisgenomen van het leven van bijen en andere insecten, om zo onwetendheid en angst te verminderen. Via al deze activiteiten kan de Stichting laten zien wat bijen en nuttige insecten doen en hoe belangrijk ze zijn.

Educatie en rondleidingen

In het seizoen, als de bijen vliegen, zorgen we dat er regelmatig een imker aanwezig is in de educatiestal die bezoekers iets kan vertellen over onze "dames en heren". Daarnaast sluiten we ook aan bij de rondleidingen die door de Heerlijkheid worden gegeven. Bijzonder vermelding is het bezoek van een groep doven en slechthorenden, die uitgebreid door imker Ad, met behulp van een tolk maar ook twee armen, BIJgepraat zijn.

Slechts één keer een speciale bijenrondleiding. Dat moet nog bee-ter.

Vakantieactiviteiten in samenwerking met NVWA.

PERSBERICHT Bijen- en insectentocht

Papendrecht - Op dinsdagochtend 3 mei 2016 organiseert de IVN-werkgroep van de Natuur- en Vogelwacht 'De Alblasserwaard' (NVWA) samen met De Heerlijkheid van Papendrecht en de Stichting Educatie Stal BIJ de Heerlijkheid een Bijen- en insectenroute door de boomgaard voor kinderen in de basisschool leeftijd. Ouders zijn uiteraard ook welkom. De ochtend start om 10.00 uur bij De Heerlijkheid van Papendrecht en duurt ongeveer 2 uur.

...

Dat deze dag een succes was kan niet beter verwoord worden dan via onderstaande reactie van een bezoekende ouder:

""In de meivakantie was er dus een bijen- en insectentocht voor basisschoolkinderen. Nu is ons dametje dat officieel nog niet, maar ze is wel gefascineerd door bijen en honing. Dat kan ook haast niet anders als je vader de jongste imker van Nederland is geweest natuurlijk! Dus samen gingen ze op pad.

Er was een hartelijk welkom met lekkere sappen uit de landwinkel en daarna gingen de kinderen in groepjes op pad met een vrijwilliger van de natuur- en vogelwacht. Kaplaarzen aan en gaan met die banaan. Ze maakten een wandeling door de boomgaard waarbij er bij vaste stops wat werd verteld of werd gedaan. Zo werd er bijvoorbeeld aan een struik geschud waar ze een wit laken onder hadden gelegd waardoor de kinderen konden kijken welke dieren er eigenlijk in een struik zitten. Ook mochten ze stenen optillen waardoor ze weer hele andere insecten tegen kwamen. Ze brachten ook een bezoekje aan de bijenstal.

Binnen in het educatieve centrum kregen ze nog meer uitleg over de bijenkorf en konden ze bijvoorbeeld een raat aanraken en nog een filmpje kijken.

Ons dametje vond het reuze interessant, al waren sommige dingen voor haar nog wel wat te moeilijk. Ook is ze nog niet zo assertief als de wat oudere kinderen, waardoor ze vaak achteraan stond en het niet zo goed kon zien. Gelukkig was de man van de rondleiding hier alert op en leerde ze zelf ook wel naarmate de tocht vorderde. Ze kwam in elk geval vol verhalen en een potje verse honing weer thuis. Een hele ochtend plezier voor maar €2,50!"" (dank aan 'Poldermama' Iris voor deze mooie reclame)

Mooi om het op deze manier te lezen, met dank ook aan de gidsen van de Natuur- en Vogelwacht. In augustus hebben we het nog een keer over gedaan met een zintuigenroute.

Presentatie bij de Natuur- en Vogelwacht

Tijdens de ledenvergadering van de Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard mochten we na de pauze een presentatie verzorgen. Verteld wat we als stichting doen en een klein tipje opgelicht van de wonderlijke wereld van de honingbijen.

Bijentuin

Natuurlijk is de boomgaard onze grote bijentuin, maar om bezoekers te laten zien met welke planten ze de eigen tuin bij- en insectvriendelijk kunnen maken, hebben we een modelbijentuin aangelegd. Monarda, IJzerhard, Helianthus, Kogeldistel, Phacelia en nog veel meer nectar- en stuifmeelleveranciers voor bijen, hommels, zweefvliegen en vlinders, zijn in de tuin te vinden.

Aardhommel op Verbena (IJzerhard)

En natuurlijk hebben we ook de bloemstroken langs de wandelpaden en langs het terras. Ook de kruidentuin kan op bezoek rekenen van verschillende soorten bijen en insecten.

Bijen- en insectenhotel

... en mooi is tie geworden.

De wethouder en de voorzitter openen het bijenhotel

In 2015 hebben we een verzoek ingediend bij AA de Haanfonds voor een bijdrage voor de bouw van een bijen- en insectenhotel. Met die bijdrage, een timmermansoog, een studie 'hoe maak ik een bijenhotel', denken, denken en nog eens denken, passen en meten, overal materiaal vandaan halen, werd op 25 oktober het bijenhotel officieel geopend door de wethouder en onze voorzitter. Nog geen gasten, het was al te laat in het jaar, maar met hoge verwachtingen voor het voorjaar.

In de winter nog onderverhuur door in een loze ruimte in de 'kelder' van het hotel een slaapgelegenheid te bieden aan een egel.

Veel dank aan Piet, die er een echt kunstwerk van gemaakt heeft.

Het Bijenconvenant

Oktober 2015 heeft de gemeente het landelijke Bijenconvenant getekend. Met dit convenant belooft de gemeente:

- bij-vriendelijk te zullen handelen;
- actief bij te dragen aan betere leefomstandigheden van bijen (zowel wilde bijen als honingbijen) door te kiezen voor een ecologisch groenbeheer;
- onkruidbestrijding op een milieuvriendelijke manier uit te voeren;
- bij-vriendelijke gewasbescherming toe te passen en af te zien van het gebruik van neonicotinoïden;
- mee te werken aan het uitdragen van bij-vriendelijk handelen.

Initiatiefnemer Bijenlint:

Onze voorzitter heeft het convenant meeondertekend, waardoor we ons partner zien van de gemeente en ook een bee-tje controleur spelen waar het gaat om een goede uitvoering van het bijenconvenant door de gemeente.

In oktober 2016, een jaar na de ondertekening, zaten we aan tafel bij de verantwoordelijk wethouder, de heer Kees Koppenol. Een goed gesprek waaruit blijkt dat de gemeente serieus werk wil maken van het convenant. Natuurlijk het gaat nooit snel genoeg, maar zo lang er beweging is, is er vooruitgang. De gemeente heeft kort na het gesprek in het Gemeentenuws in het Papendrechts Nieuwsblad verteld hoe het staat met de afspraken van het convenant, een korte samenvatting:

- onkruidbestrijding vindt op een natuurlijkvriendelijke manier plaats,
- het maaibeeld is aangepast om te zorgen voor een grotere diversiteit aan bloemen en nest- en schuilgelegenheid,
- bij het planten van bomen, struiken en planten wordt gekeken naar bijvriendelijke planten,
- onderzocht wordt of via meer ecologisch beheer de biodiversiteit vergroot kan worden.

En het hele artikel:

Hoe staat het met gemaakte afspraken Bijenconvenant?

In oktober 2015 ondertekenden wethouder Kees Koppenol namens de gemeente Papendrecht en Ronald van Doesburg van de Stichting Educatie Stal BIJ de Heerlijkheid het Bijenconvenant van de Bijenstichting. Hiermee verklaarde de gemeente vanaf 1 november bij-vriendelijk te gaan handelen en onkruidbestrijding op een milieuvriendelijke manier uit te voeren. Wethouder Koppenol vertelt hoe het nu – één jaar later – staat met de toen gemaakte afspraken.

'Bijen worden met uitsterven bedreigd terwijl zij essentieel zijn voor onze voedselvoorziening. Daarom sta ik nog steeds voor de volle 100% achter de ondertekening van het Bijenconvenant. Zoals toen beloofd is de gemeente vanaf 1 november 2015 gestopt met chemische onkruidbestrijding. En bij nieuwe beplanting en bomen onderzoeken we steeds of het mogelijk is te kiezen voor bij-vriendelijke soorten. Verder zijn al onze 'groene' medewerkers recentelijk extra opgeleid op het gebied van zogenoemd bestendig groenbeheer, wat wil zeggen: beheren met oog voor de natuur.'

Waarom doen we dit?

We creëren betere leefomstandigheden voor met name wilde bijen en ook voor vlinders. Bijen halen hun voedsel uit bloemen, dus hoe meer bloemen des te beter dat is voor de bijen. Die bloemen moeten dan uiteraard wel gifvrij zijn. Verder hebben wilde bijen en vlinders nest- en schuilgelegenheid nodig om te kunnen overleven, bijvoorbeeld tussen niet te kort gras of in stengels van planten. Daar kunnen we voor zorgen

Samen met imker Ronald van Doesburg bewondert wethouder Koppenol het bijenhotel bij de Fruitheerlijkheid aan de Kerkbuurt. *Fotograaf: Richard van Hoek*

door niet alle grassen en planten kort te houden, maar bepaalde delen wat minder te maaien of pas te maaien op het moment dat de planten zaad gevormd hebben. Tot slot varen bijen en vlinders wel bij een grote diversiteit aan (bloeiende) planten en struiken het hele jaar door.

Wat merken inwoners van het Bijenconvenant?

'Bij de start met chemischvrije onkruidbestrijding was het zoeken naar de juiste balans. Het beeld voldeed daardoor in voorjaar en zomer nog niet aan onze verwachting. Dat is inmiddels bijgesteld. Verder zien we al schitterende bloemenweelden in bijvoorbeeld

Polder Nieuwland en orchideeën in de bermen van de Westkil. Andere maatregelen vragen wat meer geduld voordat we daar de resultaten van gaan zien.'

Wat kunnen we in de toekomst nog verwachten?

'We blijven over dit onderwerp in ieder geval in gesprek met de Stichting Educatie Stal BIJ de Heerlijkheid. Op dit moment onderzoeken we of we percelen hooiland kunnen afschrappen en inzaaien met een zaadmengsel dat de biodiversiteit vergroot. Op die manier wordt het voor bijen niet alleen interessant als drinkplaats maar ook als voortplantingsgebied.'

Imkeropleiding

Imkerij Ronald van Doesburg heeft op onze locatie twee imkeropleidingen verzorgd en gezorgd voor nieuwe imkers. Op 25 oktober was de diploma-uitreiking. Iedereen geslaagd!!!

En verder

... hebben we een eigen facebookpagina gekregen, naast de website die er al was
... hebben we een kledingcontainer op het erf staan, waarbij de opbrengst voor de stichting is,

... is het voor iedereen mogelijk om tijdens de openingstijden de wandelroute te lopen en door het kijkraam de bijen van heel dichtBIJ te zien.

... hebben we bij rondleidingen door de boomgaard aan groepen ook de educatiestal en de bijenkasten laten zien.

...kunnen schoolkinderen ook bij ons terecht voor informatie voor een spreekbeurt of werkstuk,

... hebben we nog steeds een beleidsplan:

<http://fruitheerlijkheid.nl/heerlijkheid/bijenstal/beleidsplan>

... en hebben we heel veel zin om ook in 2017 van alles te gaan doen met bijen en nuttige insecten en voor iedereen die daarin geïnteresseerd is.

BIJ-Dragers

Rest ons nog om, **met gouden letters**, alle bedrijven te bedanken, die financieel hebben BIJgedragen om dit alles mogelijk te maken, zonder hen